

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 23.11.1990, sp. zn. 11 Torz 28/90, ECLI:CZ:NS:1990:11.TORZ.28.1990.1

Číslo: 30/1991

Právní věta: I. Ustanovení § 13, § 14 a § 15 vyhl. č. 270/1990 Sb. (advokátní tarif) obsahují sazby mimosmluvní odměny za jeden úkon právní pomoci v určitých kategoriích věcí, nikoli výčet úkonů právní pomoci, za které náleží jiná nebo poloviční odměna. Postup podle § 16 odst. 3 cit. vyhl. proto může vycházet z porovnání pouze s úkony právní pomoci, které jsou uvedeny výlučně v ustanovení § 16 odst. 1 nebo odst. 2 cit. vyhl. pro všechny kategorie věcí, kterých se týkají sazby uvedené v § 13, § 14 a § 15 cit. vyhl. Přitom pro věci trestní je výše sazby odměny advokáta za jeden úkon právní pomoci určena v ustanovení § 15 odst. 1 cit. vyhlášky. Sazby uvedené v jejich ustanoveních § 13 a § 14 nelze v tomto řízení použít.

Soud: Nejvyšší soud ČR

Datum rozhodnutí: 23.11.1990

Spisová značka: 11 Torz 28/90

Číslo rozhodnutí: 30

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Obhájce, Odměna obhájce

Předpisy: 270/1990 Sb. § 13

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 30/I

I. Ustanovení § 13, § 14 a § 15 vyhl. č. 270/1990 Sb. (advokátní tarif) obsahují sazby mimosmluvní odměny za jeden úkon právní pomoci v určitých kategoriích věcí, nikoli výčet úkonů právní pomoci, za které náleží jiná nebo poloviční odměna. Postup podle § 16 odst. 3 cit. vyhl. proto může vycházet z porovnání pouze s úkony právní pomoci, které jsou uvedeny výlučně v ustanovení § 16 odst. 1 nebo odst. 2 cit. vyhl. pro všechny kategorie věcí, kterých se týkají sazby uvedené v § 13, § 14 a § 15 cit. vyhl. Přitom pro věci trestní je výše sazby odměny advokáta za jeden úkon právní pomoci určena v ustanovení § 15 odst. 1 cit. vyhlášky. Sazby uvedené v jejich ustanoveních § 13 a § 14 nelze v tomto řízení použít.

(Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 23. 11. 1990 sp. zn. [11 Torz 28/90](#))

K stížnosti obhájce Nejvyšší soud ČR zrušil usnesení krajského soudu v Českých Budějovicích z 15.

října 1990 sp. zn. 4 Rt 174/90 a sám rozhodl podle § 151 odst. 2, 3 tr. ř., že se JUDr. V. P., advokátu Advokátní kanceláře v Č. B., přiznává odměna a náhrada hotových výdajů za obhajobu v trestní věci obviněného K. H., vedené u krajského soudu v Č. B. pod sp. zn. 4 Rt 174/90, v celkové výši 230,- Kčs, která se skládá z těchto položek:

1. Podle § 16 odst. 3 s použitím § 16 odst. 2 písm. f) a § 15 odst. 1 písm. b) vyhlášky ministerstva spravedlnosti ČR č. 270/1990 Sb. za poskytnutí právní pomoci 200,- Kčs.
2. Podle § 19 odst. 3 cit. vyhl. paušální částka na úhradu hotových výdajů 30,- Kčs.

Z odůvodnění:

Usnesením krajského soudu v Č. B. z 15. 10. 1990 sp. zn. 4 Rt 174/90 bylo rozhodnuto o odměně obhájce a náhradě jeho hotových výdajů v trestní věci obviněného K. H., vedené pod sp. zn. 4 Rt 174/90 téhož soudu. Na rozdíl od žádosti obhájce, který za poskytnutou právní pomoc požadoval odměnu ve výši 400,- Kčs a náhradu hotových výdajů v paušální částce 30,-Kčs, byla krajským soudem přiznána odměna ve výši 100,- Kčs a náhrada hotových výdajů v paušální částce 30,- Kčs.

Proti usnesení krajského soudu podal ustanovený obhájce JUDr. V. P. v zákonné lhůtě stížnost. Namítl, že poskytnutá právní pomoc v této trestní věci nespočívala pouze v převzetí rozhodnutí o rehabilitaci za zemřelého obviněného, jak uvádí krajský soud v napadeném usnesení, ale také v založení příslušného klientského spisu a jeho evidenci, v nahlédnutí do rehabilitačního i původního trestního spisu a také v upozornění příslušných osob na jejich nároky spojené s odškodněním, s čímž je spojena určitá korespondence. Stěžovatel proto navrhl, aby napadené usnesení krajského soudu bylo zrušeno a jeho žádosti o přiznání odměny za obhajobu a náhrady hotových výdajů vyhověno v účtované výši.

Nejvyšší soud České republiky z podnětu stížnosti přezkoumal v rozsahu uvedeném v § 147 odst. 1 tr. ř. napadené usnesení i řízení, které mu předcházelo, a dospěl k závěru, že stížnost obhájce je zčásti důvodná.

Usnesením krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 11. 7. 1990 sp. zn. 4 Rt 174/90 bylo podle § 2 odst. 1 písm. c) zákona č. 119/1990 Sb. deklarováno zrušení odsuzujícího rozsudku téhož soudu ze dne 28. 4. 1961 sp. zn. 1 T 04/61, kterým byl obviněný K. H. uznán vinným trestným činem podvracení republiky podle § 79a odst. 1 tr. zák. č. 86/1950 Sb. a byl mu uložen trest odnětí svobody na dva a půl roku, trest propadnutí majetku a ztráty čestných práv občanských s trváním ještě tři léta po výkonu trestu odnětí svobody. Trestní stíhání obviněného bylo zastaveno.

Poněvadž obviněný zemřel, byl mu soudem ustanovení obhájce JUDr. V. P., advokát Advokátní kanceláře v Českých Budějovicích, kterému bylo doručeno výše zmíněné rozhodnutí v rehabilitační věci. Ustanovený obhájce posléze písemným přípisem podle § 151 odst. 2 tr. ř. požádal krajský soud o určení odměny za poskytnutou právní pomoc a náhradu hotových výdajů. První položku požadoval ve výši 400,- Kčs s odvoláním na ustanovení § 15 odst. 1 písm. b) advokátního tarifu (vyhláška č. 270/1990 Sb.) – trestní sazba odnětí svobody trestného činu podle § 79a odst. 1 tr. zák. z roku 1950 činí 5 let -, a to za převzetí a přípravu obhajoby. Druhou položku účtoval ve výši 30,- Kčs, což je paušální částka uvedená v § 19 odst. 3 advokátního tarifu. Krajský soud v Českých Budějovicích o této žádosti obhájce rozhodl podle § 151 odst. 3 tr. ř. napadeným usnesením tak, jak je shora uvedeno.

Krajský soud dospěl v napadeném usnesení k závěru, že úkon právní pomoci, který obhájce uvádí v žádosti o přiznání odměny, nepatří mezi úkony výslovně uváděné v § 16 odst. 1 nebo odst. 2 advokátního tarifu, takže je třeba vycházet z ustanovení § 16 odst. 3, podle něhož za úkony právní

pomoci neuvedené v odstavcích 1 a 2 náleží odměny jako za úkony, jimiž jsou svou povahou a účelem nejbližší. Určitou obdobu úkonu poskytnuté právní pomoci spatřuje krajský soud v úkonu uvedeném v § 16 odst. 2 písm. f) advokátního tarifu, ani ten však podle jeho názoru plně skutečný stav nevystihuje. Proto dospěl k závěru, že správným bude určení odměny obhájci s použitím analogie ustanovení § 14 o mimosmluvní odměně ve věcech péče o nezletilé, osvojení, pěstounské péče, způsobilosti k právním úkonům, opatrovnických, prohlášení za mrtvého, přezkoumávání rozhodnutí jiných orgánů a ve věcech projednávaných před státním notářstvím s výjimkou projednávání dědictví a výkonu rozhodnutí prodejem nemovitosti. V tomto ustanovení činí sazba odměny za jeden úkon právní pomoci 100,- Kčs. V ustanovení obhájce zemřelému obviněnému pro doručení rozhodnutí spatřuje krajský soud určitou obdobu ustanovení opatrovníka, což není vyloučeno ani v trestním řízení.

Podle názoru Nejvyššího soudu České republiky nelze právní pomoc v projednávané trestní věci krajského soudu v Českých Budějovicích považovat za úkon uvedený v § 16 odst. 1 písm. a) advokátního tarifu s plnou sazbou odměny obhájce podle § 15 odst. 1 písm. b) ve výši 400,- Kčs, neboť nejde o převzetí a přípravu obhajoby, jako je tomu v trestní věci, v které se má rozhodovat o vině a trestu. Po vydání rehabilitačního rozhodnutí podle § 2 zák. č. 119/1990 Sb. včetně zastavení trestního stíhání v celém rozsahu již další obhajoba včetně její přípravy nepřichází v úvahu. Může event. následovat podání stížnosti nebo upozornění příslušných osob na jejich nárok uplatnit požadavek odškodnění za zemřelého obviněného. Skutečný úkon právní pomoci poskytnutý v této trestní věci není výslovně v ustanovení § 16 odst. 1 a odst. 2 advokátního tarifu uveden, proto je třeba postupovat podle § 16 odst. 3, jak krajský soud správně dovodil. Další úvahy krajského soudu v napadeném usnesení však již jsou chybné.

V ustanovení § 14 advokátního tarifu není obsažen výčet úkonů právní pomoci, jako je tomu v ustanovení § 16 odst. 1 a odst. 2, nýbrž je tu jen uvedena sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon právní pomoci v kategorii věcí tam vypočtených. Stejně tak je tomu v § 15 odst. 1 advokátního tarifu, kde je uvedena sazba mimosmluvní odměny za jeden úkon právní pomoci v trestním řízení a v řízení o přestupcích. Proto v trestním řízení je nutno používat ty sazby mimosmluvní odměny, které jsou uvedeny v ustanovení § 15 odst. 1. Výčet úkonů právní pomoci je pak pro mimosmluvní odměnu obsažen v ustanovení § 16 odst. 1 a odst. 2. V odstavci 1 jde o úkony, za něž náleží odměna plná, v odstavci 2 pak o úkony, za něž náleží odměny ve výši jedné poloviny. Pokud jde o sazbu této plné nebo poloviční odměny ve věcech mimosmluvních, je určena v ustanoveních § 13, § 14 a § 15 advokátního tarifu, z nichž každé je určeno pro jinou kategorii věcí. Pro věci trestní, jak již bylo uvedeno, je výše sazby odměny advokáta za jeden úkon právní pomoci určena v ustanovení § 15 odst. 1. Nelze proto užít sazby uvedené v § 14, jak učinil krajský soud v napadeném usnesení.

V odůvodnění napadeného usnesení krajský soud v rámci svých úvah, jakému úkonu uvedenému v § 16 odst. 1 nebo odst. 2 advokátního tarifu je úkon právní pomoci poskytnuté v projednávané trestní věci obhájcem JUDr. V. P. nejbližší svou povahou a účelem, také uvedl, že by mohlo jít o úkon uvedený v § 16 odst. 2 písm. f). Jde tu o úkony svou povahou obdobné úkonům vykonávacího řízení. S tímto názorem lze souhlasit. V tom případě jde o úkon s nárokem na odměnu ve výši jedné poloviny. Je-li pro případ trestního řízení výše sazby za jeden úkon právní pomoci uvedené v § 15 odst. 1 písm. b) ve výši 400,- Kčs (viz sazbu trestu odnětí svobody v § 79a odst. 1 tr. zák. z roku 1950), její polovina činí 200,- Kčs. Na tuto částku odměny za poskytnutou právní pomoc má ustanovený obhájce v této věci nárok, a proto mu byla přiznána. Stejně tak byla přiznána částka paušální náhrady hotových výdajů ve výši 30,- Kčs uvedené výslovně v ustanovení § 19 odst. 3 advokátního tarifu.

Poznámky pod čarou:

1) Citovaná vyhláška bola novelizovaná vyhláškou min. sprav. ČR 573/1990 Zb. Podľa tejto vyhlášky

za prevzatie obhajoby a za každý ďalší úkon právnej pomoci vo veciach, v ktorých súd prvého stupňa rozhoduje v neverejnom zasadnutí, patrí odmena vo výške 100,- Kčs.